

Beslutsunderlag

Utfärdat 2022-09-27

Diarienummer 0399/22

Handläggare: Anders Åström

Telefon:031-618020

E-post: anders.astrom@renova.se

Handlingsplan ägardialog, återrapportering utifrån ägardialog 2021-12-02

Förslag till beslut

Styrelsen i Renova AB föreslås besluta att godkänna bifogad rapport samt att godkänna att den skickas till Renovas ägarråd.

Ärendet

Årligen genomför Renovas ägarråd en dialog med styrelsen i Renova där aktuella frågeställningar diskuteras. Dialogen är utformad för att möjliggöra ägarstyrning och resulterar i handlingsplan där de punkter som ska följas upp anges med ansvariga och hur det ska återrapporteras.

Sammanfattning

I samband med ägardialogen 2021 fick Renova och KCR (Kommunala ChefsNätverket Renova) uppdrag att:

- Styrelsen i Renova ombeds att, i samråd med kommunalt chefsnätverk för Renova, återkomma till ägarrådet med en **planering för hur avfallshuvudmännen och ägarna ska involveras i processen**. Hur ska ägare och avfallshuvudmän involveras i strategiska vägval, fastställande av förutsättningar, dimensionering, avgörande teknikval, riskbedömningar etc. vilka kommer att krävas på vägen fram mot beslut om fullföljande av investeringsplanen för nästa generations förbränning?
- Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB ombeds dessutom att, mot bakgrund av investeringens storlek, i en skriftlig rapport ytterligare redogöra för **ekonomiska konsekvenser**. Vilken påverkan kan antas på resultat- och balansräkning, eventuell påverkan på och risker för skattekollektivet? Vilka övriga risker/verksamhetskonsekvenser kan den planerade investeringen i nya förbränningspannor antas innebära?
- Styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB ombeds också att, i samråd med det kommunala chefsnätverket för Renova, **utvärdera möjliga scenarion** som kan ligga till grund för kommande beslut om nästa generations förbränning. Hur kan exempelvis olika ambitioner och utfall vad gäller förflyttningar i ”avfallstrappan” och förändringar i omvärldsfaktorer påverka kommande beslut rörande investeringar i förbränningsanläggning?

Beskrivning av ärendet

Renova har gjort en omfattande bedömning av livslängden för den nuvarande anläggningen för energiåtervinning av avfall, Sävenäs avfallskraftvärmeverk. Bedömningen resulterar i att 2 av 4 förbränningslinjer har en återstående livslängd till ca 2035. De övriga två förväntas hålla ytterligare ca 10 år. Anläggningens kapacitet är sedan flera år maximalt utnyttjad och mängden importerat avfall nere på låga nivåer huvudsakligen anpassade för att klara variationer av lokala flöden.

Utöver att omhänderta avfall på ett miljöriktigt sätt är Sävenäs en viktig del av energiförsörjningen i regionen. Anläggningen producerar ca 30% av Göteborgs stads fjärrvärme samt ca 5% av Göteborgs stads el.

Investeringen i nya förbränningslinjer är mycket stor, grovt bedömd till 4–6 miljarder kr, bland annat beroende på att de behöver byggas parallellt med att nuvarande linjer är i drift. Det innebär att de behöver uppföras i en separat byggnad med delvis egna stödsystem och logistiklösningar.

Parallellt med diskussionen om den framtida kapaciteten för energiåtervinning förs en diskussion om vilken klimatprestanda den här typen av anläggning ska ha. Klimatutsläppen från Sävenäs består till 60% av biogen koldioxid och 40% av fossil koldioxid vilket speglar avfallets sammansättning. En stadigt ökande produktion och konsumtion av plast kan motverkas genom bättre ”avfallsbeteende” samt olika sorteringsmetodiker men kommer sannolikt inte innebära avgörande minskningar av det fossila innehållet i avfallet. Det finns också stora mängder fossilt avfall som av miljöskäl inte bör återvinnas (s k farligt avfall). För att nå avgörande minskningar i utsläpp bedöms den troligaste åtgärden vara infångning och lagring av koldioxid (CCS). Här finns flera olika intressenter som kan tänkas göra olika värderingar:

Göteborgs Stad

Göteborgs stad har tagit ett beslut om att till 2030 vara ”nära noll” i direkta, territoriella utsläpp (Scope1). För att nå målet bedöms Sävenäs utsläpp behöva minska ner till noll eller mer för att kompensera de sektorer som inte kan minska.

Energikunder

Renova producerar ca 1 800 GWh energi per år. Produktionen av värme och el är väsentlig för att minska avfallskollektivets kostnader. Det är också en, i viss utsträckning, planerbar energiproduktion som delvis kan styras mot de perioder när behovet är som högst. Parallellt har energikunderna en hög prioritet på energins klimatpåverkan vilket bland annat styr nivåer på certifiering av byggnader, mm. Renova upplever att energikunderna mycket tydligt önskar en lägre klimatbelastning för den energi som Renova producerar.

Avfallskollektiven

Avfallskollektiven står sannolikt inför fortsatta höjningar av VA-taxan. Det finns en tydlig önskan om att utveckla och förbättra klimatprestandan men samtidigt en osäkerhet om avfallskollektivens möjlighet att bära högre taxor i framtiden.

Miljömyndigheter

Miljömyndigheterna ska bland annat säkerställa att olika tillståndspliktiga verksamheter använder sig av bästa tillgängliga teknik (BAT) under förutsättning att det är rimligt. Ett stort antal företag som har energiåtervinning av avfall i Norden har tagit inriktningsbeslut om att införa CCS vilket på sikt skulle kunna leda till att det blir ett krav i kommande miljötillstånd. Man kan också tänka sig initiativ från EU eller Stat som driver mot koldioxidinfångning för lämpliga verksamheter för att klara internationella åtaganden.

Vilken kapacitet som krävs för energiåtervinning av avfall under perioden 2035-2045 samt vilket klimatprestanda man bör dimensionera för behöver utredas ihop med de intressenter som omnämnts ovan. Utredningarna bör leda fram till en beskrivning av det mest troliga scenarierna för Renovas framtida energiåtervinningskapacitet. Utifrån troliga scenarier kan konsekvensbedömningar göras som beskriver ekonomisk

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnaden för avfallshantering bedöms öka om eller när kraven ökar. Omfattande investeringar som beskrivs ovan skulle med stor sannolikhet innebära att såväl hushålls som verksamheters kostnader för avfallshantering ökar markant.

Det finns också en risk för att Renovas konkurrenskraft, och därmed ekonomiska stabilitet, urholkas om stora investeringar görs och mängden avfall minskar eller tar andra vägar än till Renovas anläggningar. Samtidigt ökar kraven från konsumenter i olika led att de tjänster och produkter de konsumerar har liten eller ingen miljö- och klimatpåverkan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Energiåtervinning av avfall är för närvarande den miljömässigt bästa behandlingen av avfall som inte bör återvinnas som material eller produkter. Alternativet är deponi vilket är väsentligt sämre. Den risk som kan ses med energiåtervinning är huvudsakligen att det skulle kunna hindra framtagandet av nya lösningar för utvinning av mer material.

Energiåtervinning är också ett miljömässigt bra sätt att producera del av den energi som samhället behöver. I annat fall skulle energin behöva produceras från andra källor vilket för närvarande skulle vara skogsråvara, kärnkraft eller fossila bränslen då förnybara energikällor ännu inte räcker.

Infångning och lagring av koldioxid från energiåtervinning av avfall skulle ge en tydlig minskning av de utsläpp som sker lokalt. Om investering och förhöjda driftskostnader skulle större effekt någon annan stans är svårt att överblicka.

Bedömning ur social dimension

Ärendet har ingen större påverkan på den sociala dimensionen utom möjligen i mycket begränsad omfattning på lokal arbetsmarknad där större investeringar av ovan beskriven karaktär innebär arbetstillfällen även lokalt.

Samverkan

Renova har kontinuerligt informerat de fackliga organisationerna om den tänkta målbilden.

Förvaltningens /bolagets bedömning

Renovas bedömning är att en utredning bör göras där ägare, avfallshuvudmän och andra intressenter involveras i de utredningar och strategiska vägval som ligger framåt. I bilaga 2 finns ett förslag för hur arbetet kan bedrivas vilket är presenterat för det Kommunala Chefnätverket för Renova (KCR).

Beslut av principiell beskaffenhet

Frågan är inte av sådan principiell beskaffenhet eller annars av större vikt att frågan ska hemställas till Göteborgs Stads Kommunfullmäktige för ställningstagande.

Bilagor

1. Handlingsplan ägardialog
2. Plan för involvering av ägare och avfallshuvudmän i det strategiska arbetet för framtiden Sävenäs samt framtagande av möjliga scenarier samt konsekvensbedömning av dessa
3. Presentationsbilder